

Actieplan Utrecht zijn we samen

Een inclusieve aanpak van radicalisering

Inhoud

1. Inleiding	4	3. Onderzoek en effectiviteit	30
Waarom dit actieplan?	5		
De uitdaging en de aanpak	7	4. Vervolg en communicatie	31
2. De acties	8	4.1 Doel en kernboodschap	31
2.1 Inclusieve samenleving	9	4.2 Hoe communiceren	32
Acceptatie en integratie	10	4.3 Communicatieplanning	32
Opvoeding	13	5. Organisatie en samenhang met andere	
Onderwijs	16	beleidsterreinen	33
Werk	19	6. Risico's	34
Communicatie, dialoog en media	22	7. Financiën	35
2.2 Signalering	25		
2.3 Hulpverlening en repressie	28		

Voorwoord

Voor u ligt het Actieplan 'Utrecht zijn we samen', een inclusieve aanpak van radicalisering. Veel partners en inwoners hebben hieraan meegewerkt en zijn bereid het plan gezamenlijk uit te voeren. Dit is dé essentiële schakel in 'Utrecht zijn we samen'. Alleen samen kunnen we echt iets bereiken!

Utrecht is een stad waar ruimte is voor iedereen. Een stad waar het goed leven en werken is. Een stad waarin mensen zich ten volle kunnen ontwikkelen en kunnen meebouwen aan een gezonde toekomst van de stad. Een kleurrijke stad met inwoners met een verschillende culturele achtergrond en een eigen identiteit. Deze verschillen mogen er zijn. Ze maken de stad divers en aantrekkelijk.

We nodigen iedereen uit om verder te bouwen aan dit Actieplan: Om de vele initiatieven uit de stad aan elkaar te verbinden, om het netwerk te versterken, om samen te werken en elkaar te vinden. Dit plan is van ons samen.

We hopen dat de beweging die op gang is gekomen de komende tijd groeit. Meer verbinding in de stad betekent dat mensen elkaar kennen en met elkaar in gesprek zijn. Alleen zo kunnen we samen sterker optreden tegen radicalisering.

Jan van Zanen
Burgemeester Utrecht

Margriet Jongerius
Wethouder Wijken, Welzijn,
Zorg en Cultuur

Jan van Zanen:

'Door met elkaar in gesprek te blijven, samen te werken èn alert te zijn, vergroten we de samenhang en de veiligheid in de stad. Alleen samen komen we verder.'

Margriet Jongerius:

'Utrecht kent een lange traditie als stad van mensenrechten. Een stad waar ruimte is voor iedereen, ongeacht afkomst of geloof. Elkaar beter leren kennen is hier een belangrijke voorwaarde voor. Zodat iedereen zich thuis voelt in onze stad en we samen aan een betere samenleving kunnen werken.'

1. Inleiding

In dit Actieplan 'Utrecht zijn we samen' presenteren wij een geactualiseerde en aangescherpte aanpak van radicalisering in Utrecht. De titel is gekozen, omdat wij ervan overtuigd zijn dat het voorkomen van radicalisering in welke vorm dan ook vraagt om een samenleving waarin (groepen) burgers zich met elkaar verbonden voelen. Daarom bevat dit plan niet alleen acties in de sfeer van signalering van (dreigende) radicalisering en de aanpak daarvan door repressie en hulpverlening. Het omvat ook acties op de terreinen van integratie en acceptatie, opvoeding, onderwijs, werk en communicatie. Wij gaan ervan uit, dat burgers die zich door onze samenleving geaccepteerd en gewaardeerd voelen, geen reden hebben om zich tegen de samenleving af te zetten. Zodat ze ook niet zullen kiezen voor terrorisme. In hedendaagse beleidstaal wordt wel gesproken over de inclusieve samenleving.

Dit Actieplan is tot stand gekomen met 'de stad'. Op 2 juni van dit jaar was er een werkbijeenkomst waar bijna 90 mensen hebben meegewerkt aan het opstellen van dit plan. Onder hen professionals uit het sociaal domein, vrijwilligers, migrantenorganisaties, sociaal makelaars en jongeren. Verderop zult u lezen dat een aantal van hen een rol spelen – als initiatiefnemer of deelnemer – in de acties van dit plan. Voorafgaand aan 2 juni zijn er diverse bilaterale gesprekken, dialoogavonden en themabijeenkomst georganiseerd als voorbereiding op de 2^e juni.

Waarom dit actieplan?

In de eerste jaren van deze eeuw werd radicalisering een urgent beleidsthema. De aanleiding was onder meer de aanslagen op de Twin Towers in New York (2001) en in eigen land de moord op Theo van Gogh (2004). Het leidde tot maatregelen op zowel nationaal als lokaal niveau, vooral bedoeld om (dreiging van) radicalisering tijdig op te sporen en geweld te voorkomen. In de afgelopen jaren was het relatief rustig rond radicalisering. Maar door recente gebeurtenissen is de urgentie weer aanmerkelijk toegenomen. Ze staan op het netvlies gegrift: de aanslagen in Parijs op de redactie van Charlie Hebdo en de Joodse supermarkt, de aanslagen op moskeeën in Zweden en Koeweit en andere terroristische incidenten. Door dit alles zijn extra aandacht en actie geboden.

In Nederland zijn gemeenten belast met het in beeld brengen en volgen van radicaliserende personen. In onze stad is in 2013 een casuoverleg gestart van politie, openbaar ministerie en gemeente. De drie partijen verzamelen informatie en bieden hulp aan mensen die (dreigen te) radicaliseren. De casuïstiek kan per gemeente en regio verschillen. Soms gaat het om (criminele) jongeren die als groep radicaliseren. Soms betreft het individuele jongeren of volwassenen. Sommige van hen zijn gelieerd aan een terroristische organisatie, anderen opereren helemaal alleen (de zogenaamde lone wolves). Het kan ook gaan om gezinnen. In Utrecht hebben we te maken met een tamelijk diverse groep van personen: mannen én vrouwen tussen de 16 en 35 jaar oud, laag en hoog opgeleid, werkloos en werkend, verstandelijk beperkt of gemiddeld intelligent. Juist deze diverse groep maakt een brede aanpak noodzakelijk.

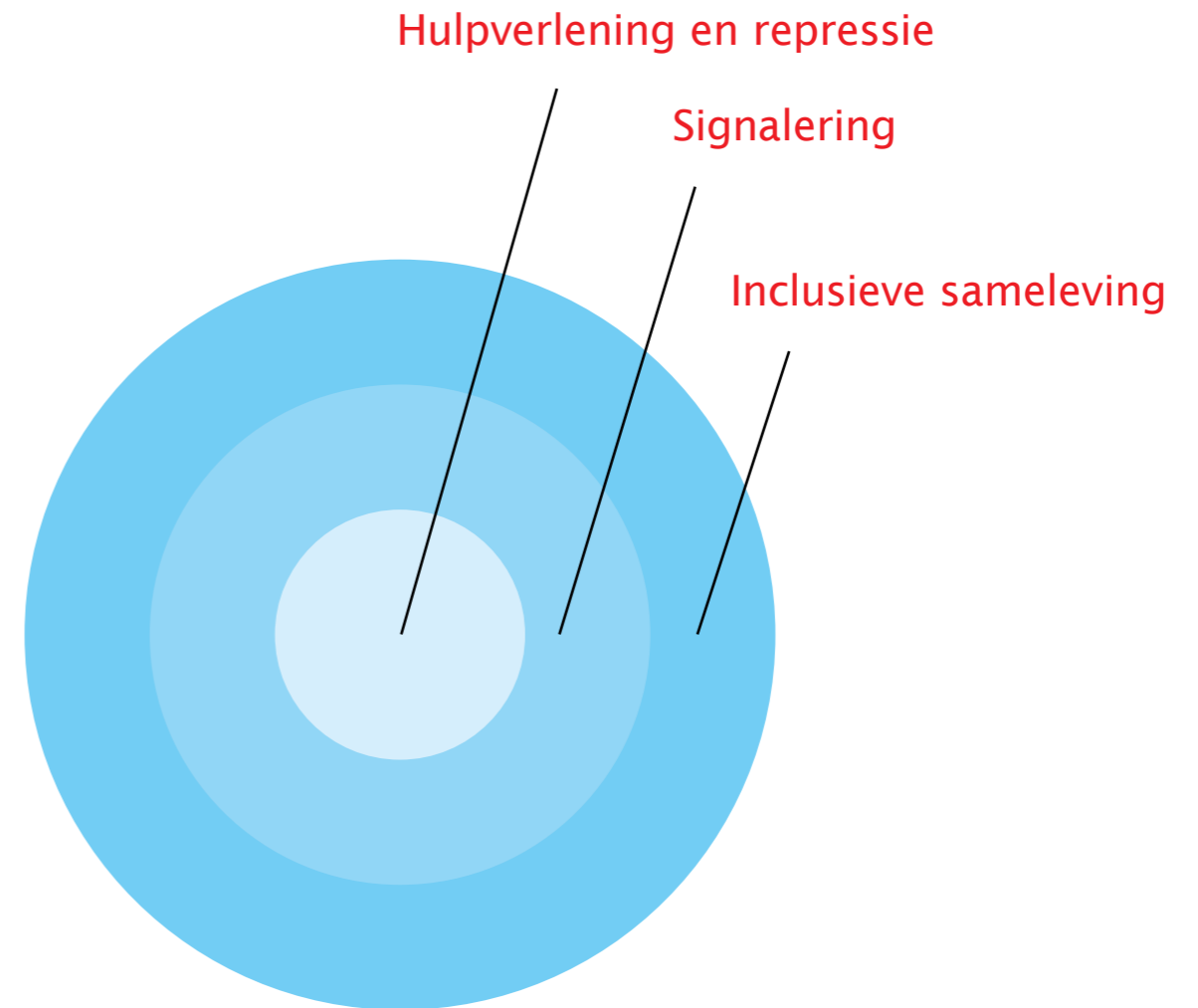

De oorzaken van radicalisering zijn verschillend en staan nooit op zichzelf. Religieuze en ideologische motieven spelen soms een rol. Maar ook life events kunnen iemand op het pad van radicalisering brengen. Jongeren die slecht presteren op school en niet aan het werk komen, kunnen vatbaar zijn voor radicale ideeën en praktijken. Die kunnen hun leven, waar andere bronnen van zingeving ontbreken, betekenis geven. Sociale media spelen een rol: radicale ideeën zijn eenvoudig te distribueren, zodat meer mensen ermee in aanraking komen. De verharding van het maatschappelijk debat over migratie en integratie is een factor van betekenis, net als discriminatie op de arbeidsmarkt. Discriminatie is geen abstract begrip. Tijdens de hiervoor genoemde werkbijeenkomst op 2 juli bleek hoe pijnlijk het kan zijn, wanneer je door de samenleving wordt buitengesloten. Tenslotte kan ook de aanpak van radicalisering zelf een voedingsbodem voor (verdere) radicalisering zijn, wanneer rechtstatelijke principes opzij (dreigen te) worden gezet.

De uitdaging en de aanpak

In een stedelijke samenleving zullen er altijd mensen zijn die vatbaar zijn voor radicale ideeën omdat ze zich buitengesloten voelen of omdat ze omgaan met 'verkeerde' vrienden. Een 'oplossing' voor het probleem van de radicalisering is daarom niet in zicht. Wat we wel kunnen doen, is zorgen dat we de kansen op radicalisering zo klein mogelijk maken. Dat is de uitdaging. Dit betekent dat wij doorgaan met een gerichte aanpak van radicalisering en dat we vooral op preventief vlak steviger zullen inzetten. Zo proberen we voedingsbodems voor radicalisering zoveel mogelijk te verkleinen, maar ook om segregatie tussen groepen in de samenleving te voorkomen. Er worden acties ondernomen om de hulpverlening te versterken, de repressieve aanpak te verbeteren en eerder en beter te signaleren. We willen dat alle burgers, jong en oud, meedoen aan onze democratische samenleving, met alle respect voor ieders vrijheid van denken en geloven. Daarom kiezen wij in dit Actieplan voor een drieslag.

2. De acties

De acties in dit plan zijn geordend volgens deze drieslag. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- ▶ De inclusieve samenleving
 - ▶ Acceptatie en integratie
 - ▶ Opvoeding
 - ▶ Onderwijs
 - ▶ Werk
 - ▶ Communicatie en media
- ▶ Signalering
- ▶ Hulpverlening en repressie

Elk van deze thema's beschrijven we volgens dit stramien, met input van de partners:

- ▶ Waar staan we nu?
- ▶ Waar willen we naar toe?
- ▶ Wat doen we al?
- ▶ Wat gaan we samen doen (samen met partners in de stad)?
- ▶ Wat gaat de gemeente doen?

Er gebeurt al veel in Utrecht, ook op bovenstaande terreinen. Er zijn veel grote en kleine initiatieven, georganiseerd door vrijwilligers en professionals. Dat wat er al is, willen we versterken waar nodig en op een zodanige manier dat er structurele resultaten mee behaald worden. Alle initiatieven en acties uit dit Actieplan worden getoetst aan de volgende kaders:

- ▶ Bereik van lange termijn inzet of veranderingen. Voorkomen dat er structurele afhankelijkheid ontstaat van tijdelijke financiering;
- ▶ Focus: niet investeren in veel kleine projecten, maar in een paar grote lijnen;
- ▶ Aansluiten bij wat er al is en juist dat versterken;
- ▶ Uitvoerende partijen hebben kennis van de stad en een netwerk in de stad;
- ▶ Alleen initiatieven in samenwerking: zoek elkaar op, kom tot slimme verbindingen, sluit aan bij anderen.

De gemeentelijke inzet beschreven in dit plan wordt grotendeels gefinancierd met inzet van middelen die zijn opgenomen in een subsidieaanvraag bij het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het is op het moment van verspreiding van dit plan nog onduidelijk of de aanvraag gehonoreerd wordt. Mocht dat (deels) niet gebeuren, dan vraagt dat een heroverweging van de gemeentelijke inzet.

We vinden het een goede zaak dat zoveel personen en organisaties in de stad het gevoel van urgentie bij dit onderwerp met ons delen, en een rol willen spelen in een groot aantal gezamenlijke acties. Daarvoor spreken wij bij voorbaat onze grote waardering uit: Utrecht zijn we samen. Samen maken we de stad.

2.1 Inclusieve samenleving

De inzet op een inclusieve samenleving versterken we naar aanleiding van de maatschappelijke actualiteit en het veranderde maatschappelijk klimaat. Deze versterking komt bovenop het bestaande beleid, dat inclusief is en dus gericht op toegankelijkheid voor iedereen. Uitgangspunt is en blijft dat in beleid en uitvoering rekening gehouden wordt met diversiteit. Met acties op de volgende thema's wordt de inclusieve samenleving versterkt:

- ▶ Acceptatie en integratie
- ▶ Opvoeding
- ▶ Onderwijs
- ▶ Werk
- ▶ Communicatie en media

Acceptatie en integratie

Waar staan we nu?

We zien segregatie in de samenleving als het gaat om etniciteit, buurt en/of sociaal economische status. We hebben lang gedacht dat we in Nederland iedereen accepteren om wie hij is, maar dat blijkt niet altijd zo te zijn. Verschillen lijken steeds minder werkelijk geaccepteerd te worden. Verschillen worden vergroot door taalgebruik (wij/ zij) en de wijze waarop de media incidenten uitlicht en aan positieve voorbeelden geen aandacht schenkt. Er is onmacht en onkunde om daarmee om te gaan.

Steeds meer onderzoeken tonen aan dat er gediscrimineerd wordt (Ervaren discriminatie in Nederland (SCP 2014) en Discriminatie werkt niet (SER 2014)) http://www.scp.nl/Publicaties/Terugkerende_monitors_en_reeksen/Discriminatiemonitor_niet_westerse_migranten_op_de_arbeidsmarkt). Ook in Utrecht is in de cijfers te zien dat allochtone jongeren vaker werkloos zijn autochtone jongeren. Lokale deskundigen geven aan dat deze hoge jeugdwerkloosheid onder allochtone jongeren een voedingsbodem kan zijn voor afscheiding van de samenleving en in meerdere of mindere mate een rol kan spelen bij het radicaliseringsproces van jongeren.

Waar willen we naar toe over 2 jaar?

We willen deze ontwikkeling keren. De inzet is gericht op meer acceptatie van elkaar en van verschillen. We willen dat mensen met verschillende achtergronden elkaar beter begrijpen, doordat ze met elkaar in contact zijn. Daarbij is aandacht voor jongeren van belang. We willen hen beter (leren) begrijpen en kijken wat hun leefwereld is en hoe we daar beter op kunnen inspelen.

Wat doen we al?

- ▶ Art.1 Midden Nederland voert het gemeentelijk antidiscriminatie beleid uit. Zij vervullen daarin de wettelijke taken en werken daarnaast aan een aantal extra taken. Zo organiseren zij een dialoog en trainingen over islamofobie en ondersteunen zij inwoners die gediscrimineerd zijn;
- ▶ Al Amal zet erop in dat alle mensen (mannen, vrouwen, kinderen en jongeren) deelnemen aan de Nederlandse samenleving. Veel ouders in de multi-probleemgezinnen weten niet hoe ze de reguliere hulpverlening moeten benaderen. Al Amal steunt deze gezinnen bij het vinden van de juiste wegen.
- ▶ Vreedzame wijk en school is een methode die door veel wijken en scholen in Utrecht is opgepakt en die inzet op het aanleren van vaardigheden voor democratisch burgerschap en het nemen van verantwoordelijkheid als er conflicten zijn, door in gesprek te gaan. Met Vreedzaam spreken veel organisaties en kinderen in Utrecht dezelfde taal en is er een uitgebreid netwerk door de stad;
- ▶ Jongerenwerk Utrecht (JoU) vervult een belangrijke rol in de stad. De jongerenwerkers hebben contacten met het grootste deel van de kwetsbare jongeren in Utrecht. Door hun netwerk en contacten kunnen de jongerenwerkers meewerken aan begrip voor elkaar en contacten tussen verschillende groepen.

- ▶ Gewoon jezelf zijn is een project dat zich met steun van het Rijk richt op de ondersteuning en acceptatie van bi-culturele LHBT-jongeren.
- ▶ Sociaal makelaars zorgen voor versterken van wijken, het leggen van verbindingen en het ondersteunen van bewoners bij initiatieven die zij willen opzetten.
- ▶ Wijkbureaus vormen een laagdrempelig aanspreekpunt voor bewoners in de wijk, waar zij terecht kunnen met vragen over hun wijk, maar bijvoorbeeld ook over het leefbaarheidsbudget.

Wat gaan we samen doen?

Trekker:

Mieke Janssen, directeur Art.1
Midden Nederland

Deelnemers werkgroep:

Stichting Al Amal, leerlingen Christelijk
Gymnasium, Welzaam, Vrijwilligerscentrale,
Utrecht Platform voor Levensbeschouwing
en Religie, Buurtsportvereniging
Het Alternatief, Art. 1 Midden Nederland en
Liberaal Joodse Gemeente.

Acties:

- ▶ **Antidiscriminatiebeleid gemeente versterken:** De werkgroep wil samen met de gemeente kijken waar het antidiscriminatiebeleid versterkt kan worden, hoe de gemeente en partners nog meer een voorbeeldrol kunnen vervullen, hoe de dialoog nog meer gevoerd kan worden en hoe de gemeente breder uit kan dragen dat het voorkomen en bestrijden van discriminatie in Utrecht een belangrijk thema is;
- ▶ **Netwerk versterken en nog beter samenwerken,** elkaar regelmatig opzoeken, contact houden, elkaar informeren. Als aandachtspunt is benoemd dat de dialoog nu vaak binnen groepen georganiseerd wordt, terwijl de uitdaging is om deze meer tussen groepen te organiseren, dus meer te sturen op een mix qua etnische en sociaal-economische achtergrond, leeftijd, wijk/buurt.

‘Een mooi resultaat van de werkbijeenkomst op 2 juni is dat de politie zitting neemt in de Raad van Advies Art.1 MN’

Wat gaat de gemeente doen?

In aansluiting op deze initiatieven, zet de gemeente in op:

- ▶ **Meer aandacht voor uitsluiting/ discriminatie op de arbeidsmarkt.** Resultaat hiervan zijn concrete maatregelen om discriminatie/ uitsluiting/ ongelijke kansen op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Een plan van aanpak hiervoor is in december 2015 gereed. In dit plan van aanpak zullen zowel activiteiten van diverse partners uit de stad zijn opgenomen, zoals Art.1 Midden Nederland, Inclusive Works, College van Rechten voor de Mens, UitdeVerf, als ook interne gemeentelijke activiteiten, waaronder weerbaarheidstrainingen voor werkzoekenden en actieve bemiddeling bij stages.
- ▶ **Stimuleren dialoog en gesprek.** Er is een budget aangevraagd met als doel initiatieven uit de samenleving gericht op dialoog te kunnen faciliteren
- ▶ **Communicatie over discriminatie** Bijvoorbeeld door Onderhuids (www.onderhuids.nl) te ondersteunen.
- ▶ **Meer verbinding met bewonersinitiatieven;** zoals bijeenkomsten, straatfeesten etc. om met elkaar in contact te komen. Dit kan via wijkbureaus, maar ook bijvoorbeeld via sociaal makelaars
- ▶ **Stimuleren meer laagdrempelige ontmoetingsplekken** in de buurten. Niet door daar budget in te investeren, maar door mee te denken, te zoeken naar mogelijkheden en door binnen de gemeente samen te werken en allen met deze insteek te werken.
- ▶ **Versterken Vreedzame wijken.** Met als doel ook ouders te betrekken, zie voor een verdere uitwerking “Opvoeding”.

Opvoeding

Waar staan we nu?

Opvoeding speelt een belangrijke rol in de kansen die jongeren hebben, krijgen en (kunnen) pakken in de samenleving. Ouders en opvoeders bieden hun kinderen structuur, kennis en een netwerk. Opvoeding is tegelijk een ingewikkeld thema. Hoe ga je als ouder met je kind in gesprek over gevoelige onderwerpen als geloof of identiteit? En dat in een mondiale digitale wereld. Soms lukt het ouders niet om hun kind goed te ondersteunen en te begeleiden in dit complexe krachtenveld. Het is niet altijd makkelijk om daar hulp bij te vragen, ook al is die wel beschikbaar. Ouderbetrokkenheid is een thema waar veel scholen aan werken. Moeders spelen vaak een belangrijke rol in de opvoeding. Een aantal partijen in de stad besteden daarom specifiek aandacht aan de positie van vrouwen en moeders.

Waar willen we naar toe over 2 jaar?

Inzet is het bereik van opvoedingsondersteuning te vergroten, om zo te komen tot nog meer zelfbewuste ouders, omgeving, kinderen en jongeren. Daarbij zetten we erop in dat we ouders bewust maken van de manier waarop we naar de wereld kijken en de taal die gebruikt wordt om groepen te onderscheiden. Als ouders hun kind een ander beeld kunnen meegeven, een beeld van acceptatie van verschillen, dan ligt er een mooie basis voor de toekomst.

Wat doen we al?

- ▶ Ontmoeting tussen moeders, ouders en kinderen faciliteren, waarbij ook vraagstukken over opvoeding aan de orde kunnen komen;
- ▶ Al bij voorschoolse educatie wordt ouderbetrokkenheid gestimuleerd. Daarvoor zijn verschillende methodieken beschikbaar;
- ▶ Vanuit de gemeente verzorgt Jeugdgezondheidszorg opvoedondersteuning voor ouders. Alle ouders met vragen over opvoeding kunnen hier gebruik van maken;
- ▶ Ook andere partijen, zoals Stichting Oranje Horizon, voorzien in opvoedondersteuning. Deze stichting heeft als doel: het verlagen en indien mogelijk voorkomen van schooluitval bij allochtone kinderen en de participatie en integratie van jongeren in de Nederlandse samenleving te bevorderen;
- ▶ We volgen de lijn van Gewoon Opvoeden met als doel dat alle kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien. Dat doen we door te werken aan eenzelfde pedagogische taal en boodschap op school, thuis en in de vrije tijd;
- ▶ Er is aandacht voor vrouwen en moeders bij organisaties als Al Amal en Ladyfit.

Wat gaan we samen doen?

Trekker: Rachelle Robben, JGZ, Salima El Ayachi, Al Amal en Carl Steinmetz Expats and Immigrants

Deelnemers werkgroep: Stichting Al Amal, JoU, Welzaam, Ladyfit, Trendy, Saluti, Expats and Immigrants

Acties:

- ▶ **Bewustwording diversiteit.** Onderzoeken hoe professionals in gesprekken met ouders iets kunnen doen aan bewustwording van de taal die we gebruiken om verschillen in groepen aan te duiden, waarmee segregatie wordt vergroot. We hopen op die manier de kinderen van nu een andere blik op de wereld mee te geven;
- ▶ **Overzicht opvoedondersteuning.** De werkgroep gaat een overzicht maken van wat er al is aan opvoedondersteuning, zodat het netwerk kan worden versterkt en we van elkaar kunnen leren.

Wat gaat de gemeente doen?

De gemeente wil het onderdeel opvoeding versterken door in te zetten op ondersteuning van jongeren als ouders/opvoeders dat niet kunnen en het bieden van handvatten aan opvoeders om met hun kinderen in gesprek te gaan. Hiervoor wordt ingezet op:

- ▶ **Versterken van moeders en vrouwen** en organisaties die hen ondersteunen. Op verzoek van de raad willen we juist deze groep versterken. Niet zozeer door extra inzet van middelen, maar wel door samenwerking te versterken en activiteiten te faciliteren waar mogelijk.
- ▶ **Versterken jongerenwerk.** Met als doel jongeren ondersteuning te bieden waar hun opvoeders dat niet doen, zodat ook deze kinderen hun weg vinden in de samenleving. Daarbij gaat inzet naar de volgende onderdelen:
 - ▶ **Meidenwerk:** Het meidenwerk biedt kwetsbare meiden een veilige plek waar ze elkaar kunnen en van opvoeders ook mogen ontmoeten. Een plek waar ze zichzelf mogen zijn of leren te zijn zonder de druk van buiten. Extra inzet bestaat uit individuele begeleiding, in gesprek met meiden over levensvragen en identiteit, in gesprek met opvoeders over hun bijdrage aan de ontwikkeling van hun dochters. Daarnaast wordt de methodiek Kracht van meiden geborgd;
 - ▶ **Oudergesprekken:** Ouders met een allochtone achtergrond maken zich zorgen over de toekomst van opgroeiende pubers. Zij zien de problemen die hun opgroeiende zoons en dochters hebben, maar weten niet hoe hiermee om te gaan. De extra inzet is bedoeld om expertise te ontwikkelen en door te geven aan zelforganisaties om met opvoeders in gesprek te gaan over opvoeding. Daarnaast is het de bedoeling de samenwerking in de pedagogische omgeving van jongeren te versterken (opvoeders, zelforganisaties, jongerenwerk en sociaal makelaars);
 - ▶ **Jongeren presenteren zich.:** Jongeren voelen zich door de samenleving niet altijd gehoord en gezien. Jongerenwerk stimuleert en biedt jongeren ruimte om te oefenen met burgerschapsvaardigheden. Jongeren geven aan dat ze de tweedeling in de samenleving groter zien worden. De beeldvorming over allochtone jongeren is niet positief. Inzet is gericht op positieve beeldvorming van de jongeren. Zij presenteren zich op een po-

sitieve manier aan de buitenwereld. In wijkkranten, op websites, via presentaties. Inzet is negatieve beeldvorming ombuigen door jongeren een stem en een gezicht te geven.

- ▶ **Versterken Vreedzame Wijken:** : Inzet is Vreedzame Wijken te versterken, waardoor ook opvoeders mee worden genomen in deze methodiek en daarmee handvatten krijgen om via de taal die op school en in de vrije tijd gesproken wordt, met hun kind in gesprek te gaan over gevoelige onderwerpen. Er wordt in Utrecht binnen de aanpak van De Vreedzame Wijk geëxperimenteerd met het zgn. 'Utrechts wijkmediatiemodel'. In dit model is in een wijk een keten van mediators gerealiseerd: van leerlingmediators op de basisschool, via de wijkmediators (oudste leerlingen basisschool), naar jongerenmediators, buurtbemiddelaars, oudermediators, wijkagenten, en zo verder tot aan de rechtbank. Versterking van Vreedzame wijk focust zich op de volgende gebieden:
 - ▶ **Jongerenmediators.** Er zijn nu zo'n 700 'wijkmediators' opgeleid in De Vreedzame Wijk. Dit zijn de oudste leerlingmediators van de basisschool (groep 8). We willen deze kracht benutten en samen met Stichting JoU (jongerenwerk) de komende jaren deze jonge ambassadeurs vasthouden en doorontwikkelen naar jongerenmediators in de wijk;
 - ▶ **Wijkmediatiemodel naar meer wijken;**
 - ▶ **Uitbreiding van oudermediators** naar meer scholen en meer wijken. Er loopt op een beperkt aantal scholen een pilot met ouderstuurgroepen op het terrein van Vreedzaam. Ouders/ opvoeders die zich actief willen inzetten om in de oudergemeenschap van de basisschool en in de wijk het gedachtengoed van Vreedzaam te bevorderen. Zij volgen meestal ook een mediatortraining.

Onderwijs

Waar staan we nu?

Het onderwijs is een plek waar alle leerlingen en jongeren uit de stad samen komen. Op scholen leren leerlingen en jongeren met elkaar samenleven en leren ze met elkaar om te gaan. Leerkrachten begeleiden hen niet alleen bij de overdracht van hun vakkennis, maar ook in het samen leven en deel zijn van deze maatschappij. In de burgerschapsprogramma's schenkt het onderwijs aandacht aan thema's als het conflict in het Midden Oosten of verschillen tussen religies, soms gevoelige thema's. Voor leerkrachten is dit een onderdeel van hun dagelijkse bezigheden, maar niet voor iedereen is de begeleiding van leerlingen en jongeren makkelijk te hanteren.

Waar willen we naar toe over 2 jaar?

De komende periode willen we de dialoog in het onderwijs versterken. Daarvoor is het nodig dat er meer tijd en ruimte voor docenten is om een band met leerlingen jongere op te bouwen. Aandacht voor cultuurverschillen en cultuursensitief handelen zijn van belang.

Wat doen we al?

- ▶ De wijkraad Overvecht heeft de betrokkenheid tussen ouders, leerlingen en leerkrachten hoog op de agenda staan en zet hier actief op in;
- ▶ JoU heeft op enkele scholen een jongerenwerker op school, die zich onder de jongeren bevindt en heel dichtbij staat, waardoor er goede contacten zijn en knelpunten snel gesignaleerd kunnen worden;
- ▶ Leerplicht is er om jongeren op school te houden, maar ook om jongeren waar nodig te steunen bij het invullen van het recht op onderwijs;
- ▶ Er is een zorg- en veiligheidsstructuur op school, bijvoorbeeld in de vorm van een Zorg Advies Team en het convenant School en Veiligheid;
- ▶ Verschillen, (voor)oordelen en discriminatie worden binnen de eigen organisaties bespreekbaar gemaakt;
- ▶ Veel Utrechtse (basis)scholen maken gebruik van de methodiek van Vreedzaam.
- ▶ Jaarlijks brengt een groot aantal scholen bezoek aan Fort de Bilt (PO) en Fort v/d Democratie (VO en MBO) in het kader van vredeseducatie en burgerschapscompetenties.

Wat gaan we samen doen?

- Trekker:** Caroline Verhoeff, directeur Vreedzaam, Latif Bali, JoU
- Werkgroep:** Stichting Vreedzaam/SPO, Wijk & Co, ROC Midden Nederland, AJ Utrecht, Grafisch Lyceum, Art.1 Midden Nederland, JoU, Saluti, Wijkraad Overvecht, stichting vredeseducatie

Acties:

- ▶ **Pilot opvoedondersteuning/ huiswerkbegeleiding op het MBO.** JoU, vreedzaam, ROC MN en MBO Utrecht werken samen een pilot uit waarbij de ruimtes in de scholen tussen 16 en 18 uur worden ingezet voor huiswerkbegeleiding, maar ook voor vraagstukken waar jongeren tegenaan lopen. Daarbij worden partijen die hier al mee bezig zijn, zoals migranten zelforganisaties in de wijk en afdeling Volksgezondheid van de gemeente bij betrokken.
- ▶ **MBO Utrecht wordt vreedzaam.** ROC Midden Nederland wil dit voorbeeld volgen.
- ▶ **Voortgezet onderwijs bij de aanpak betrekken.** Primair onderwijs neemt hiertoe het initiatief. Daarbij is het doel het voortgezet onderwijs zoveel mogelijk te laten aansluiten bij Vreedzaam of vergelijkbare burgerschapsprogramma's.

Wat gaat de gemeente doen?

De focus ligt op het bevorderen van dialoog en gesprek en het (gedeeltelijk) wegnemen van handelingsverlegenheid van docenten. Daarnaast legt de gemeente het accent op het in contact komen met jongeren. Daarvoor worden de volgende instrumenten versterkt:

▶ **Versterken Vreedzame School.** Vreedzaam is een methodiek die al door veel partners in de stad wordt gebruikt en die handvaten biedt om in gesprek te gaan met elkaar. Versterken van de Vreedzame School gaat over de volgende onderdelen:

- ▶ **Doorontwikkelen en uitproberen module Diversiteit in het Vreedzame School-programma primair onderwijs (PO):** Het betreft het aanscherpen en doorontwikkelen van de bestaande module. Deze module gaat over diversiteit, eigen ervaringen met onrecht, discriminatie en buitensluiting, vrijheid van meningsuiting, debat over idealen, verbinding maken tussen school en ervarings- en ideeënwereld kinderen en samenwerking met peer educators.

- ▶ **Doorontwikkelen en implementeren pilot V(MB)O-versie van De Vreedzame School:** Er wordt op dit moment gewerkt aan de ontwikkeling van een V(MB)O-versie van De Vreedzame School. De Vreedzame School is in het VO nog niet breed verspreid. Daarvoor wordt enerzijds ingezet op het doorontwikkelen van de bestaande module 'Omgaan met verschillen'. Anderzijds wordt er een geschikt implementatie traject voor het VO ontwikkeld
- ▶ **Ontwikkelen en invoeren van een MBO-versie van De Vreedzame School:** Het MBO Utrecht wil heel graag participeren in de 'Vreedzame' aanpak. Veel van hun studenten komen van vreedzame scholen. Op sommige opleidingen (welzijn, zorg en onderwijs) komen studenten in aanraking met een 'Vreedzaam' beroepsveld en zullen daarop voorbereid moeten worden. Het MBO wil haar opdracht om bij te dragen aan burgerschapsvorming van de studenten inhoudelijk en concreet vormgeven en op deze manier het maatschappelijk kapitaal dat in de basisscholen is opgebouwd, in de vorm van mediators, voor de stad te behouden.

- ▶ **Versterken Jongerenwerk op school:** Jongerenwerkers op school zijn in korte tijd in staat het pedagogisch klimaat op school te verbeteren (betere sfeer, minder conflicten, minder vervuiling, meer positief gedrag, minder schoolverzuim en vroegtijdige schooluitval en vroegtijdige signalering). Deze tijdelijke versterking wordt in overleg met scholen gericht ingezet op lange termijn effecten. Bijvoorbeeld door docenten te trainen in de omgang met jongeren; signalering en aanpak van leerlingen die radicaliseren; door een dialoog tussen leerlingen en docenten organiseren en de aanwezigheid van jongerenwerkers onder schooltijd tijdelijk uitbreiden. Daarbij zetten we erop in dat de ontwikkeling van burgerschapscompetenties in samenwerking tussen scholen en andere organisaties in de stad als (nieuwe) vorm van maatschappelijke stage kan worden toegepast.

Werk

Waar staan we nu?

Werkgelegenheid voor jongeren is een belangrijk thema als het gaat om kansen en om het gevoel dat je erbij hoort. Op dit moment is de situatie zo dat de werkloosheid onder allochtone jongeren hoger is. Binnen het programma Jeugdwerkloosheid is een heldere lijn afgesproken: we voeren geen doelgroepenbeleid, maar de vraag ligt wel op tafel hoe om te gaan met de verschillen in cijfers. Er zijn veel initiatieven, maar vinden we elkaar genoeg en in hoeverre kan de doelgroep het aanbod vinden? Er is een gebrek aan stageplekken. De gemeente Utrecht heeft de ambitie om de laagste werkloosheid van Nederland te bereiken.

Waar willen we naar toe?

We denken dat er op zich voldoende aanbod is, maar dat bereiken van jongeren en hen bekend maken met het aanbod nog een aandachtspunt is. Het netwerk moet vergroot worden, waarbij er ook meer verbinding tussen werkgevers en werkzoekenden zou moeten komen. Daar willen we aan werken. We willen dat in onze stad en in onze regio verschillen meer geaccepteerd worden.

Wat doen we al?

- ▶ We zetten in op banen, leerwerkplekken en stages voor jongeren onder andere vanuit het Actieplan Jeugdwerkloosheid en het Lokaal Economisch Fonds, maar ook via andere kanalen waaruit een veelheid aan instrumenten wordt ingezet om jongeren aan werk/ stage/ leerwerkplekken te helpen;
- ▶ Er is een aanpak op het voorkomen van schooluitval;
- ▶ Het Werkgeversservicepunt, onze partners en de partijen die wij inzetten vanuit het Actieplan Jeugdwerkloosheid (bijvoorbeeld jobhunters) agenderen een divers personeelsbeleid bij werkgevers;
- ▶ De gemeente Utrecht en onze partners, zoals Art.1 Midden Nederland en JoU, geven zelf het goede voorbeeld geven door te werken aan een meer divers personeelsbestand;
- ▶ Er wordt geïnvesteerd in loopbaanbegeleiding op het VO.

Wat gaan we samen doen?

Trekker:

Radj Ramcharan, Art.1 Midden Nederland

Werkgroep::

JoU, AMMAM Marokkaanse

Ondernemersvereniging, UWV/

Werkgeversservicepunt, Saluti, Stichting

Al Amal, Universiteit Utrecht,

Vrijwilligerscentrale en Uit de Verf,

Art 1 Midden Nederland

- ▶ **Verbeteren van het bereik van het gemeentelijk beleid:** Door jongeren te betrekken bij beleidsvorming, hen te laten meedenken en adviseren willen we jongeren meer betrokken maken bij het gemeentelijk beleid, waarmee we de toegang tot aanbod gericht op werk of scholing willen verbeteren. De werkgroep wil de start zijn van een groot netwerk dat kan worden ingezet als er aanbod is, bijvoorbeeld vanuit het Actieplan Jeugdwerkloosheid, maar zich geen deelnemers / jongeren melden;
- ▶ **Meer jongeren in contact brengen met aanbod:** Om te beginnen geldt bovenstaande voor een project bij de Colour Kitchen. Dit project heeft als doel om 50 jongeren op te leiden en te begeleiden naar werk. De werkgroep gaat ervoor zorgen dat er minstens 50 en wellicht zelfs 60 jongeren worden aangemeld en aan het project kunnen deelnemen;
- ▶ **Benaderen werkgevers:** Vanuit Art.1 Midden Nederland en het werkgeversservicepunt wordt overlegd met de Start Foundation om te kijken of er gezamenlijk actie kan worden opgezet in de richting van werkgevers en een stimulans om (diverse) jongeren in dienst te nemen;
- ▶ **Meer divers vrijwilligersbestand:** De vrijwilligerscentrale wil werken aan een meer divers vrijwilligersbestand.

Wat gaat de gemeente doen?

In aansluiting op deze actie wordt vanuit de gemeente ingezet op:

- ▶ **Vergroten bereik actieplan Jeugdwerkloosheid.** Hiertoe wordt onderzocht hoe het bereik van initiatieven onder het Actieplan Jeugdwerkloosheid vergroot kan worden. Er is veel aanbod, maar de vraag is hoe we de kwetsbare doelgroep nog beter kunnen bereiken. Welke communicatiemiddelen en -vormen zijn daarvoor nodig? Maar ook: hoe breiden we ons netwerk uit onder jongeren en maken we verbinding met organisaties die deze jongeren wel bereiken? Hoe zorgen we ervoor dat het aanbod de vragers beter bereikt? Met een beter bereik kunnen de jongeren ook meer gebruik maken van ondersteuning die gericht is op vinden van (leer)banen. De conclusies van dit onderzoek (gereed eind 2015) worden vervolgens geïmplementeerd. En vervolgens is de inzet meer kwetsbare jongeren van het aanbod gebruik te laten maken. Mogelijk is daarbij ook meer inzet nodig op bemiddeling.

Communicatie, dialoog en media

Waar staan we nu?

Media speelt een belangrijke rol in het versterken van segregatie of juist het maken van verbinding tussen de inwoners uit de stad. Media helpt positieve effecten te vergroten of negatieve boodschappen te versterken. Incidenten worden vaak breed uitgemeten in de media. Het lukt nog te weinig om positieve momenten in de media te krijgen. Jongeren kunnen in de media nog meer een stem krijgen. Het voeren van dialoog is belangrijk. Daarin gebeurt al veel in de wijken.

Waar willen we naar toe?

We willen samen met onze partners werken aan meer positieve berichtgeving in de media. Daarbij is eenduidig, inclusief taalgebruik van belang. Vreedzaam kan daar een basis voor vormen. De dialoog tussen verschillende groepen kan nog meer gestimuleerd worden. Daarnaast zou er meer aandacht voor andere radicale groepen kunnen komen, zoals rechtsradicaal, waar nu alleen de focus op de radicale moslims ligt. We zouden RTV Utrecht meer willen betrekken bij positieve berichten en uitnodigen op bijeenkomsten.

Wat doen we al om dit te bereiken?

- ▶ Door veel partijen in de stad worden dialoogbijeenkomsten georganiseerd, voorbeelden daarvan zijn de bijeenkomsten "Jouw angst is mijn angst" of bijeenkomsten georganiseerd door de Stichting Moslim Jongeren, maar ook een expertmeeting van de gemeenteraad en themagesprekken tussen het college en inwoners over Utrecht zijn we samen;
- ▶ De gemeente kiest in communicatie, over gastsprekers (die door de media als haat-predikers worden bestempeld) , geen partij maar reageert neutraal;
- ▶ Landelijk wordt ingezet op counter-narrative. Dat betekent dat bijvoorbeeld propaganda van IS, met vanuit de Islam onderbouwde tegenargumenten, wordt weerlegd;
- ▶ Het college geeft in het plan van aanpak uit februari aan dat zij graag bij wil dragen aan de verbinding in de stad in de vorm van het bijwonen en organiseren van dialoog. Om dit vorm te geven, zijn de volgende dialoogbijeenkomsten georganiseerd en of/ bijgewoond:
 - ▶ Themagesprek college op 20 februari over Utrecht zijn we samen, inclusief twee vervolggesprekken
 - ▶ Themagesprek college op 1 mei over discriminatie op de arbeids- en stagemarkt in Oase.
 - ▶ Door bestuurders bijgewoone dialoogavonden:
 - ▶ Bijeenkomst van de Turkse Ondernemersvereniging over discriminatie op de arbeidsmarkt
 - ▶ Bijeenkomst JoU over identiteit
 - ▶ Bijeenkomst Stichting Moslim Jongeren over voorkomen van radicalisering
 - ▶ Bijeenkomst Stadspodium over discriminatie op de arbeidsmarkt
 - ▶ Opvoedconferentie door Al Amal en moeders

Aanwezige bij Themagesprek 1 mei:

‘Hoewel ik mij vooraf geen indruk kon vormen wat ons te wachten stond, compliment voor de georganiseerde bijeenkomst vanochtend en de openheid en interesse vanuit B&W. De beide jongens hebben mij speciaal bedankt dat ze mee mochten komen. Goed voor hun ontwikkeling en zelfvertrouwen.’

Wat gaat de gemeente doen?

Vooruitlopend op gezamenlijke acties, neemt de gemeente de volgende activiteiten op zich:

- ▶ **Vreedzaam communiceren:** Verkennen van mogelijkheden voor het gebruiken van Vreedzaam bij communicatie naar buiten;
- ▶ **Divers communiceren:** Het goede voorbeeld geven in communicatie-uitingen en beeldmateriaal;
- ▶ **Voortzetten van dialoogbijeenkomsten of de ondersteuning daarvan.** Daarbij denken we in ieder geval aan: bestuurlijke bijeenkomsten met het primair en voortgezet onderwijs en een dialoogbijeenkomst voor medewerkers van de gemeente Utrecht. Daarnaast onderzoeken we in hoeverre actieve bewonersnetwerken kunnen worden ingezet om dialoog te bevorderen of "Utrecht zijn we samen" verder uit te dragen;
- ▶ **Communicatie door en voor jongeren.** We willen samen met het MBO een positieve communicatie-uiting ontwikkelen. Met als doel een duwtje in de richting van dialoog, vrede en openheid.

2.2 Signalering

Waar staan we nu?

Er is de afgelopen periode veel ingezet op het verbeteren van vroeg signalering van radicaliserende personen en het versterken van de samenwerking tussen de partijen die kunnen signaleren. Er zijn in dit kader aan het eind van 2015 180 professionals getraind op het signaleren van radicalisering. Daarnaast werken buurtteams intercultureel, waarmee de hulpverlening aansluit op de vragen en behoeften uit de samenleving. Er zijn in de wijken bondgenotenoverleggen gestart waarin partners op het terrein van veiligheid elkaar regelmatig spreken, het netwerk versterken en waar ook onderwerpen als radicalisering aan de orde kunnen komen. Naast de vroeg signalering van radicaliserende personen gaat onze aandacht natuurlijk ook uit naar mogelijke ronsel of faciliteer praktijken in de stad. We willen personen die ronselen voor de gewapende strijd of een uitreis faciliteren zo snel mogelijk identificeren en uitschakelen.

Waar willen we naar toe?

We willen de samenwerking en het netwerk versterken, waardoor we nog beter kunnen signaleren.

Wat doen we al om dit te bereiken?

- ▶ Er is een bondgenotenoverleg in elke wijk, waarin partners samenwerken en wijkgericht kijken naar wat er nodig is;
- ▶ Er is een signaleringsoverleg: Dit wordt georganiseerd door wijkveiligheid. Uitvoerende partners signaleren met elkaar opkomende problemen in de buurt. Dit betreft vooral jeugdoverlast, maar ook individuele signalen worden indien nodig opgepakt;
- ▶ Er is extra inzet op risico-jongeren: Dit is een samenwerking tussen sociaal makelaars en JoU die zich focust op de doorgaande lijn 10-14 (overgang naar middelbare school). Dit is een kwetsbare leeftijd waarbij jongeren regelmatig tussen wal en het schip raken;
- ▶ We proberen maatschappelijke onrust te voorkomen door neutrale reacties. Bijvoorbeeld als de media berichten over haatimams, wordt hier vanuit de gemeente snel en neutraal op gereageerd om polarisatie te voorkomen;
- ▶ Als er knelpunten worden gesignaleerd, wordt er warm doorverwezen: Op het moment dat er zorgelijke signalen van radicalisering zijn waar we in de wijk niet uitkomen, wordt contact opgenomen met de stedelijk coördinator voor een goede doorverwijzing;
- ▶ We ondersteunen bezorgde opvoeders, bijvoorbeeld door de SMN hulplijn.

Wat gaan we samen doen?

Trekker:

Habib Elkaddouri, SMN, Nezahat Yildirim, Expats and Immigrants

Deelnemers werkgroep:

JoU, Politie, Doenja Dienstverlening, SMN, Movisie, Expats and Immigrants, buurtteam, Immam Culemborg / Vertaalbureau Utrecht.

Acties:

- ▶ **Betere overgang van 12 min naar 12 plus:** Doenja en JoU gaan hiermee aan de slag door de samenwerking tussen sociaal makelaars en jongerenwerk te versterken, met daarbij aandacht voor oriëntatie op de arbeidsmarkt en leerwerkbanen. Daarvoor kan de K!X methode worden gebruikt. Deze methode is bedoeld om jongeren beter voor te bereiden op de arbeidsmarktorientatie, zie www.movisie.nl/praktijkvoorbeeld/kx. Movisie stelt deze methode gratis ter beschikking, Daarnaast kan deze overgang worden versterkt worden door de overgang van primair onderwijs – voorgezet onderwijs - werk te versterken. Door een maatjesproject gaan we krachtige mensen verbinden aan jongeren voor ondersteuning. Dit betreft een samenwerking tussen Doenja, Jou en primair onderwijs.
- ▶ **Dialoog tussen allochtone en autochtone groepen versterken:** Mensen willen wel, maar weten elkaar niet te vinden. Er is geconcludeerd dat het ondanks de inspanningen, van bijvoorbeeld sociaal makelaars, nog onvoldoende lukt om groepen met verschillende culturele achtergronden en denkwerelden bij elkaar te brengen. Er is een afspraak tussen wijkbureau Zuidwest en een sociaal makelaar van Doenja om hier samen in op te trekken.

Wat gaat de gemeente doen?

Focus op het verbeteren van informatie over wat er al is en we zetten het trainingaanbod voor professionals voort. De gemeente ziet voor zichzelf een rol in het verspreiden van kennis over signalering. Hiervoor zijn de volgende acties nodig:

- ▶ **Stroomschema's "melden van signalen radicalisering of ronselen" over bestaande hulpverlening voor professionals en bewoners:** Regiogemeenten uit de provincie ook meenemen in het omgaan met betreffende stroomschema's en delen met VNG en bureau Regionale Veiligheidsstrategie;
- ▶ **Deskundigheidsbevordering op het gebied van radicalisering door bij iedere organisatie taakaccenthouders te trainen (waaronder docenten, IB-ers, buurtteams, hulpverleners, GGZ, leerplicht, etc.):** Taakaccenthouders zijn personen die aangewezen zijn om vanuit hun organisatie het dossier radicalisering te trekken. Dit kan door middel van trainingen door de BeHr Groep. We denken aan 5 workshops voor ca. 15 personen;
- ▶ **Training van frontlijnmedewerkers (dit zijn bijvoorbeeld. Medewerkers van Buurtteams, Wrk & Inkomen en Sociaal Makelaars medewerkers):** Dit dient als aanvulling op de deskundigheidsbevordering voor taakaccenthouders. De training voor frontlijnmedewerkers is gericht op beter multicultureel vakmanschap. Door basiskennis van multicultureel vakmanschap voorkomen we dat cliënten verkeerd begrepen, verkeerd doorverwezen of verkeerd geduid worden. Wat kan leiden tot verkeerde signalen maar ook tot irritatie bij cliënten. Daarnaast worden signalen stedelijk beter opgepakt, waardoor we beter kunnen verwijzen (beter signaleren en meer experts is beter doorverwijzen, hierdoor ontstaat meer vertrouwen bij de doelgroep en de gemeenschap). Dit kan door middel van trainingen door Esens, GGZ of RadarAdvies, Movisie of Al Amal;
- ▶ **Onderzoek naar trends in Utrecht op het gebied van radicalisering en ronselen (waaronder via het monitoren van social media):** Delen van de opgedane kennis van de veiligheidspartners in Utrecht en gemeentes in de regio. De gemeente Utrecht trekt dit project samen met een expert;

- ▶ **Versterken van de moslimgemeenschap.** Onder andere door voortzetting project 'focusgroepdiscussies' om het culturele netwerk in Utrecht te vergroten en te versterken. De focusgroepdiscussies zijn geïnitieerd door NCTV en vinden momenteel plaats in Zuidwest. Met dit project wordt de (moslim)gemeenschap in Utrecht versterkt en kunnen nieuwe sleutelfiguren hun weg vinden. Ditzelfde effect willen we met het Bondgenotenoverleg bereiken.

2.3 Hulpverlening en repressie

Waar staan we nu?

Er is een casusoverleg waar een persoonsgerichte aanpak voor jongeren die geradicaliseerd zijn wordt ingezet. Vanuit de persoonsgerichte aanpak is er aandacht voor het bieden van hulpverlening aan jongeren, zodat zij weer op het rechte pad komen. De hulpverlening is gericht op het bieden van kansen op het terrein van bijvoorbeeld werk, huisvesting en onderwijs. Daarnaast is er hulpverlening door theologen die ingezet wordt. Vanzelfsprekend is er ook repressie en straf. Deze worden ingezet waar nodig. Er is verschil tussen hulpverlening en repressie in het gedwongen kader en op vrijwillige basis.

Waar willen we naar toe?

We willen meer professionals opleiden en betrekken in het netwerk. We willen een kleine groep experts die 24 uur per dag, 7 dagen per week inzetbaar zijn. Door het netwerk beter te maken, dichter in de samenleving te zijn en door beter en sneller te signaleren willen we de weerbaarheid van jongeren vergroten.

Wat doen we al?

- ▶ Er is een netwerk dat zich met de hulpverlening op het terrein van radicalisering bezighoudt: Buurtteams en jongerenwerk hebben radicalisering op de agenda. Het netwerk wordt steeds verder uitgebreid. We monitoren wie met het thema bezig is, zowel op stads- als op wijkniveau;
- ▶ Van casuïstiek naar casusoverleg: Toeleiding van signalen uit de wijk naar stedelijk niveau en van casusoverleg weer terug naar de wijk. Er zijn afspraken over hoe dit zou moeten verlopen. Dit kan worden vergemakkelijkt door beslisbomen voor verschillende doelgroepen (zie signalering);
- ▶ Er is aanbod van socialisatie/ integratie voor veroordeelde jongeren.

Wat gaan we samen doen?

Trekker: Marieke Kamerbeek, Houria Bouzerda, buurtteam, Michel Kok, gemeente Utrecht
Werkgroep: Politie, Verwey-Jonker Instituut, Islamitische Vereniging Marokkaanse Moskeeën, Jeugdteam MBO/Lokalis.

- ▶ **Vergroten van vertrouwen** bij jongeren en hun opvoeders door via de bestaande kanalen dit onderwerp bespreekbaar te maken;
- ▶ **Uitbreiding netwerk:** Uitbreiden met partners die ook een rol kunnen spelen in signalering van radicalisering of ronselpraktijken of die een rol kunnen spelen in hulpverlening. Hen ook de trainingen aanbieden die onder signalering worden aangeboden, waardoor we meer signalen stedelijk kunnen oppakken beter kunnen verwijzen.

Wat gaat de gemeente doen?

We willen wat we hebben opgebouwd versterken en uitbreiden. Zo willen we een kleine en effectieve groep met deradicaliserings-experts samenstellen. Daarnaast willen we het casuoverleg versterken. Hiervoor gaat de gemeente volgende doen:

- ▶ **Meer specialistische inzet op radicalisering:** Dit betreft een uitbreiding van het netwerk met flexibele experts op dit thema, die andere hulpverleners kunnen coachen en/of adviseren. In de buurtteams, bij Al Amal, JoU (jongerenwerk) en bij bijvoorbeeld Esens en GGZ zijn lokale experts beschikbaar die een deel van hun tijd kunnen inzetten om andere netwerkpartners te adviseren of concreet te begeleiden bij de behandeling van een casus. De netwerkpartners kunnen bijvoorbeeld scholen of andere zorginstellingen zijn;
- ▶ **Twee onafhankelijke lokale de-radicaliseringsexperts:** Dit zijn experts die lichte casussen geestelijk kunnen begeleiden (denk hierbij aan licht geradicaliseerde jongeren en hun opvoeders). Indien nodig wordt een derde onafhankelijke expert ingeschakeld om mee te sparren / beter te kunnen duiden / advies in te winnen over de-radicalisering en om onze eigen twee experts te kunnen begeleiden en te adviseren;
- ▶ **Uitbreiding casuoverleg persoonsgerichte aanpak:** Hiervoor kopen we van een NCTV expert naar verwachting 6 duidingsassessments in. Daarnaast verwachten we één Exit traject van de NCTV te gaan gebruiken.

3. Onderzoek en effectiviteit

We willen graag weten of we met onze inzet bereiken wat we voor ogen hebben. Of de samenleving meer inclusief wordt, of we jongeren die zich uitgesloten voelen of die radicaliseren beter signaleren en ook of de hulpverlening en repressie effectief is.

Om de effectiviteit van de aanpak goed te onderzoeken zijn twee lijnen ingezet:

- ▶ Bureau Onderzoek wordt gevraagd een opzet te maken van wat kan worden gemeten uit de data die we als gemeente al hebben, bijvoorbeeld binnen big data. Dit is een traject waarbij de verschillende data die de gemeente heeft (anoniem) aan elkaar gekoppeld worden. Hiervoor loopt momenteel een pilot.
- ▶ Er zijn overleggen met de Universiteit Utrecht om te kijken hoe we in samenwerking kunnen aansluiten bij het landelijke onderzoeksprogramma dat wordt ingezet door het NCTV. Daarbij gaat het om nieuwe manieren van beleidsevaluatie, zonder dat de inzet direct wordt gekoppeld aan het aantal geradicaliseerde jongeren.

4. Vervolg en communicatie

Communicatie is van essentieel belang voor “Utrecht zijn we samen”.

Communicatie wordt op twee manieren ingezet:

- ▶ Communicatie om de beweging groter te maken
- ▶ Gemeentelijke communicatie die is benoemd onder “communicatie, dialoog en media”

Dat laatste staat eerder in dit Actieplan beschreven. Hieronder een uitwerking van de communicatie om meer mensen bij Utrecht zijn we samen te betrekken.

4.1 Doel en kernboodschap

Het doel is te bereiken dat meer mensen zich eigenaar gaan voelen van de aanpak en zich aansluiten bij de ontwikkelingen die nu in gang zijn gezet. Daarbij willen we nog dieper in de samenleving komen.

De kernboodschap is:

Utrecht is een stad waar iedereen erbij hoort. Een stad waar het goed leven en werken is. Een stad waarin mensen zich ten volle kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen meebouwen aan een gezonde toekomst van de stad. Een kleurrijke stad met inwoners met een diverse culturele achtergrond die vanuit hun eigen identiteit en met respect verbindingen maken met elkaar. Er zijn verschillen en die mogen er zijn.

Dat kan de gemeente niet alleen. Iedereen kan hier een steentje aan bijdragen en we nodigen iedereen uit om mee te doen. Om de vele initiatieven uit de stad aan elkaar te verbinden aan anderen, om het netwerk te versterken, om beter samen te werken en elkaar beter te vinden.

4.2 Hoe communiceren

Deze kernboodschap en de betrokkenheid in de stad wordt vergroot door het verspreiden van filmpjes. Verschillende losse korte filmpjes die samen de beweging “Utrecht zijn we samen” in beeld brengen. Daarnaast houden we de beweging die nu in gang is gezet alleen levend door echt samen te werken, door de input van de trekkers serieus te nemen en door te waarderen wat er al is.

4.3 Communicatieplanning

Om de beweging groter te maken en om (potentiële) betrokkenen te informeren over “Utrecht zijn we samen” is/ wordt op de volgende momenten gecommuniceerd:

- ▶ 2 juni: Brede werkbijeenkomst met bijna 90 deelnemers, van de dag wordt een Filmverslag gemaakt
- ▶ 10 juni: Concept Actieplan verspreid onder alle trekkers
- ▶ Begin juli: Afronding Actieplan en verspreiden onder deelnemers en verzenden naar gemeenteraad
- ▶ September: Activatiemoment na de zomer met digitale ansichtkaarten en film van 2 juni
- ▶ Oktober: Filmverslag stand van zaken en trekkers/ vraagstukken in beeld
- ▶ Januari: Volgende brede werkbijeenkomst
- ▶ Maart: Informatie naar de gemeenteraad over de stand van zaken

Daarnaast blijft gelden wat in het plan van aanpak uit februari stond: “Portefeuillehouders zullen in overleg met hun vak afdelingen en wijkregisseurs van hun wijk(en) invulling geven aan de activiteitenagenda. Communicatie zal plaatsvinden op grond van “Be good and tell it”, dus communicatie naar aanleiding van acties. Collegeleden nemen de kernboodschap steeds mee in alle gesprekken, overleggen, speeches, etc.”

Inzet is om goede voorbeelden, bijeenkomsten of mooie dialogen ook aandacht te geven in de media. Daarvoor wordt op twitter [#utrechtzijnwesamen](#) gebruikt.

Daarnaast is afgesproken dat in de wijken ook een werkbijeenkomst Utrecht zijn we samen wordt georganiseerd, om zo ook op wijkniveau partijen aan te haken. Een verdere uitwerking daarvan volgt in de komende periode in overleg met de verschillende betrokkenen in de wijken.

5. Organisatie en samenhang met andere beleidsterreinen

“Utrecht zijn we samen” staat niet op zichzelf, maar verbindt inzet vanuit verschillende invalshoeken in de stad en binnen de gemeente. “Utrecht zijn we samen” neemt dat niet over, maar vormt een platform, waar partners elkaar kunnen informeren wat zij doen, om zo de samenwerking te versterken.

Er ligt een duidelijke link tussen diversiteitsbeleid en dit Actieplan. De koepelnota Doorlopend Divers liep eind 2014 af. Er is daarvoor geen nieuwe nota gekomen. De versterking en verscherping van de inzet op diversiteit komt niet in een aparte koepelnota terug, maar is onder andere opgenomen in dit Actieplan. Het is belangrijk op te merken dat uitgangspunt is en blijft dat in alle beleid en uitvoering rekening gehouden wordt met een inclusieve samenleving. Iedereen moet mee kunnen doen in Utrecht. Ook blijven we onverkort inzetten op deelaanpakken zoals het actieplan LHBT – een voorstel voor de voortzetting daarvan voor de periode 2016-2018 kunt u binnenkort tegemoet zien – en Agenda 22. In Agenda 22 werken we al jaren volgens de principes van het dit najaar te ratificeren VN-verdrag Handicap.

De organisatie van dit Actieplan wordt de komende periode verder uitgewerkt. Daarbij zijn de volgende kaders van belang:

- ▶ De organisatie-opzet staat niet vast, maar wordt opgezet voor de periode tot de volgende werkbijeenkomst begin 2016.
- ▶ De trekkers van de verschillende groepen hebben een belangrijke positie binnen de organisatiestructuur.
- ▶ Daarnaast is integrale samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie een belangrijk kenmerk van de organisatie

6. Risico's

Bij het invullen van dit Actieplan, zijn de volgende risico's aan de orde:

- ▶ **Radicalisering is markt.** Radicalisering is een actueel onderwerp, met veel aandacht en er is/ komt (wellicht) budget. Budget dat in de voorjaarsnota is aangekondigd, regulier budget en mogelijk extra budget dat we bij het Rijk aanvragen. Dat trekt veel aanbieders aan, aanbieders die al jaren actief zijn op dit thema en die het beste voor de stad willen, maar ook nieuwe aanbieders, die markt zien in radicalisering en de stad helemaal niet kennen, of nieuwe aanbieders die juist verfrissende ideeën hebben. Door de kaders die zijn gesteld, willen we aanbieders die vooral voor hun eigen belang gaan en niet voor dat van de stad buiten de deur houden.
- ▶ **Subsidieaanvraag wordt (gedeeltelijk) niet gehonoreerd:** Uitgangspunt is dat de aanvraag voor versterking van de veiligheidsketen bij het ministerie van Veiligheid en Justitie gehonoreerd wordt. Mocht dat (deels) niet gebeuren, dan vraagt dat een heroverweging van gemeentelijke inzet. Wat kan wel, wat kan niet, wat kan door een andere inzet van het budget. De verwachting is dat na de zomer bekend is of de aanvraag gehonoreerd wordt of niet.

7. Financiën

In onze programmabegroting hebben wij budget beschikbaar voor bestaande activiteiten en beleid om deze aanpak uit te kunnen voeren. Hieronder een (niet uitputtende) opsomming van de jaarlijkse bestedingen uitgaand van de jaren 2015/ 2016.

▶ Inclusive samenleving

Gemeentelijk beleid is breed gericht op een inclusieve samenleving. Vele verschillende aanpakken en afdelingen dragen bij. Denk bijvoorbeeld aan inzet vanuit Maatschappelijke Ondersteuning, Sport, Jeugd, Volksgezondheid, Werk en Inkomen en Onderwijs. Daarnaast is onder andere met het oog op preventie van radicalisering, de bestaande inzet op jongerenwerk overeind gehouden. De wegvallende middelen uit de krachtwijken zijn opgevangen met structurele middelen opgevoerd in de Voorjaarsnota.

▶ Signalering

- ▶ Training signalering voor professionals en netwerkpartners: € 50.000,00 in het programma Veiligheid
- ▶ Ontwikkeling stroomschema's melden van signalen: € 12.000,00 in het programma Veiligheid
- ▶ Voorlichtingsworkshops voor mannen: € 6.000,00 in het programma Veiligheid.

▶ Signalering / hulpverlening en repressie

- ▶ Personeel specifiek voor signalering en hulpverlening radicalisering, reguliere ambtelijke inzet: € 92.500,00 in het programma Veiligheid
- ▶ In de Voorjaarsnota 2015 is in het programma Veiligheid vanaf medio 2015 tot en met eind 2018 jaarlijks € 323.000 beschikbaar gesteld voor 3 extra formatieplaatsen. Hiermee kunnen we voor de lange termijn de stedelijke regie op de aanpak versterken en in de wijken inzetten op het onderhouden van de relevante lokale netwerken, signalering, kennisuitwisseling, kennisontwikkeling en het uitvoeren van preventieve maatregelen.

▶ Overig

- ▶ Er is een projectleider ingeschakeld om het Actieplan op te stellen en activiteiten uit het Actieplan te coördineren. De kosten in het programma Maatschappelijke Ondersteuning bedragen vanaf 1 maart 2015 tot 15 juli 2015 € 60.000,00. De inzet wordt na de zomer verlengd, momenteel worden afspraken gemaakt over vervolg en verdere inzet van budget.

Extra budget is aangevraagd middels een subsidie aanvraag bij het ministerie van Veiligheid en Justitie om **activiteiten en beleid te versterken**.

In deze aanvraag zijn de volgende bedragen op jaarbasis opgenomen:

- ▶ Acceptatie en Integratie: € 40.000,00 voor het faciliteren van dialoog
- ▶ Opvoeding en Onderwijs: € 235.000,00 voor het versterken van jongerenwerk
- ▶ Opvoeding en Onderwijs: € 200.000,00 voor het versterken van Vreedzame school en wijk
- ▶ Werk: € 80.000,00 voor het toeleiden van kwetsbare jongeren naar aanbod richting werk of scholing
- ▶ Signalering: € 250.000,00 voor alle extra genoemde gemeentelijke inzet
- ▶ Hulpverlening en repressie: € 207.500,00 voor alle extra genoemde gemeentelijke inzet, inclusief de inzet van 2 experts voor 32 uur per week.

Een definitief financieel overzicht wordt gemaakt nadat bekend is in hoeverre de subsidieaanvraag wordt gehonoreerd.

Colofon

Uitgever

Gemeente Utrecht

Fotografie

www.utrechttoolkit.nl, Ramon Mosterd (omslag), Beeldbank Utrecht

Vormgeving

Tappan Communicatie, Den Haag